

Rynek mięsa - stan i perspektywy

Tadeusz Plichta

Rynek wieprzowiny

Od ubiegłego roku w Polsce wysokość cen skupu żywca wieprzowego jest odzwierciedleniem słabnącego popytu na wieprzowinę i zmniejszającej się produkcji tego mięsa, a także zmian unijnych cen wieprzowiny i kursu złotego wobec euro. Według GUS, w sierpniu 2013 roku za żywca wieprzowego w skupie płacono średnio 5,97 zł/kg, czyli o 3% więcej niż w poprzednim miesiącu i o 5% więcej niż przed rokiem.

Zgodnie z danymi Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, od drugiego tygodnia września 2013 roku, w Polsce notuje się sezonowy spadek cen skupu żywca wieprzowego. W dniach 7 - 13 października 2013 roku podmioty objęte monitoringiem ZSRIR skupowały trzodę chlewną przeciętnie po 5,78 zł/kg - o 4,5% taniej niż przed miesiącem i w porównywalnym okresie 2012 roku. Według KE, średnia unijna cena trzody chlewnej w drugim tygodniu października ukształtowała się na poziomie 182,46 euro/100 kg (masy poubojowej schłodzonej klasy E) - o około 5% niższym niż miesiąc wcześniej i niż przed rokiem. Krajowa cena tej klasy trzody chlewnej (w przeliczeniu na walutę unijną 182,46 euro/100 kg) była wyższa od przeciętnych cen w państwach będących głównymi konkurentami Polski na unijnym rynku wieprzowiny (m.in. w Holandii, Belgii, Danii, Niemczech, we Francji i na Węgrzech).

Według IERiGŻ-PIB, krajowa produkcja żywca wieprzowego w 2013 roku ukształtowała się na poziomie 1955 tys. ton, czyli o 12% niższym niż w 2012 roku. W mniejszym stopniu ograniczeniu uległ skup trzody chlewnej. Zgodnie z informacjami GUS, w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2013 roku skupiono 1092 tys. ton żywca wieprzowego - o 2% mniej niż w tym samym okresie 2012 roku.

W sierpniu 2013 roku, w efekcie jednoczesnego wzrostu cen skupu żywca wieprzowego i spadku targowiskowych cen żyta i jęczmienia, relacje cen skupu trzody chlewnej do targowiskowych cen tych zbóż zbliżyły się do poziomu zapewniającego opłacalność produkcji trzody chlewnej. Takie relacje cen mogły zachęcić niektórych krajowych producentów do zwiększenia skali tuczu trzody chlewnej i przyczynić się do wyhamowania spadku pogłowia. IERiGŻ-PIB ocenia, że w końcu grudnia 2013 roku krajowe pogłowia trzody chlewnej było o 1% mniejsze niż rok wcześniej i liczyło około 11 mln szt.

W Unii Europejskiej, w połowie 2013 roku liczebność świń, a w szczególności loch prośnych, także zmalała, co było konsekwencją pogorszenia ekonomicznych warunków tuczu i wdrożenia również w innych państwach Wspólnoty nowych przepisów (Dyrektywa Rady 2008/120 WE z 18 grudnia 2008 r.). Zgodnie z wstępną informacją KE, w połowie 2013 roku pogłowia trzody chlewnej w UE było o 0,9% mniejsze niż rok wcześniej.

Według KE, w 2013 roku, w krajach UE produkcja wieprzowiny była o około 1% mniejsza niż w poprzednim roku. Spadek cen zbóż, który nastąpił w 2013 roku może przyczynić się do wzrostu zainteresowania chowem trzody chlewnej.

Malejąca krajowa produkcja wieprzowiny i drogi import spowodowały wzrost krajowych cen detalicznych mięsa wieprzowego, co w konsekwencji przyczyniło się do spadku jego konsumpcji. Zgodnie z informacjami GUS, ceny detaliczne wieprzowiny w 2012 roku były o 10% wyższe niż w 2011 roku, a jej spożycie zmalało do 39,2 kg na mieszkańca (z 42,5 kg w 2011 roku). W okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2013 roku ceny detaliczne mięsa wieprzowego jeszcze nieco wzrosły (o prawie 1% w stosunku do tego samego okresu ubiegłego roku). Ocenia się, że w związku z konkurencją ze strony tańszego mięsa kurcząt i pogorszeniem sytuacji dochodowej ludności, spożycie wieprzowiny w 2013 roku było mniejsze niż w 2012 roku o ponad 3 kg na mieszkańca.

Na wysokość cen żywca wieprzowego w Polsce, w okresie objętym prognozą, decydujący wpływ miały unijne ceny wieprzowiny oraz kurs złotego w relacji do euro. Według KE, w 2013 roku, w następstwie zmian w produkcji i handlu zagranicznym, podaż wieprzowiny w UE była o 1% mniejsza niż w 2012 roku, co sprzyjało utrzymywaniu się cen wieprzowiny na wysokim poziomie. Zespół ekspertów, biorąc pod uwagę zmiany krajowej podaży i popytu przewiduje, że średnie ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce, w prognozowanym okresie, mogą kształtować się następująco:

Wyszczególnienie	J.m.	2013 grudzień	2014 marzec
Żywiec wieprzowy	zł/kg	5,50 - 5,80	5,50 - 5,90

Rynek wołowiny i cielęciny

Spadek cen wołowiny w UE oraz zwiększone dostawy bydła do skupu w kraju spowodowały, że w Polsce od początku 2013 roku utrzymuje się spadkowa tendencja cen skupu żywca wołowego. Według GUS, w sierpniu 2013 roku bydło ogółem skupowano średnio po 6,02 zł/kg, a młode bydło po 6,26 zł/kg, tj. odpowiednio o 9% i 11% taniej niż w 2012 roku. Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, w październiku 2013 roku cena skupu bydła wynosiła średnio 5,90 zł/kg i była o 1,5% niższa niż przed miesiącem oraz o 8% niższa niż rok wcześniej. W tym czasie przeciętna unijna cena bydła klasy R3 utrzymywała się na poziomie 386,15 euro/100 kg (masy poubojowej schłodzonej), czyli o 2% niższym niż w porównywalnym okresie 2012 roku. Cena polskiej wołowiny tej klasy wyniosła 302,86 euro/100 kg (w przeliczeniu na walutę unijną) i była o 12% niższa niż rok wcześniej. Spadek ten był większy niż cen wyrażonych w złotych. Niższe niż przed rokiem krajowe ceny żywca wołowego i deprecjacja złotego względem euro przyczyniły się do zwiększenia cenowej konkurencyjności polskiej wołowiny na rynku unijnym. W 2013 roku średnia cena skupu bydła rzeźnego w Polsce, wyrażona w walucie unijnej, stanowiła 79% przeciętnej ceny w UE, wobec 85% rok wcześniej.

W Polsce, od akcesji rośnie pogłowie bydła opasowego. Według danych GUS, w czerwcu 2013 roku pogłowie młodego bydła opasowego (w wieku 1 - 2 lat) ukształtowało się na poziomie 1,4 mln szt., czyli o 5,8% wyższym niż przed rokiem i o 55% wyższym niż w tym samym okresie 2004 roku. Jeszcze większy wzrost (o 8%, w porównaniu z czerwcem 2012 roku) odnotowano w pogłowie cieląt, które osiągnęło poziom 1,6 mln szt. Ogółem, w połowie 2013 roku, w Polsce było 5,9 mln szt. bydła - o 1,5% więcej niż przed rokiem.

Niższe niż przed rokiem ceny bydła skłaniają producentów do wstrzymania się z jego sprzedażą. W efekcie do skupu dostarczono mniej sztuk bydła, ale o wyższej wadze jednostkowej. IERiGŻ-PIB ocenia, że w całym 2013 roku produkcja żywca wołowego w Polsce była o około 4% mniejsza niż w 2012 roku i wyniosła około 690 tys. ton w wadze żywej (około 360 tys. ton w w.b.c.).

W Polsce od kilku lat utrzymuje się malejąca tendencja w spożyciu wołowiny. Jest to wynik relatywnie wysokich cen tego gatunku mięsa oraz braku tradycji kulinarnych spożywania wołowiny. W 2012 roku, na skutek znacznego wzrostu cen detalicznych wołowiny (o 14% w porównaniu z 2011 rokiem), bilansowe spożycie tego asortymentu było o blisko 24% mniejsze niż w 2011 roku i wyniosło 1,6 kg na mieszkańca. W 2013 roku mięso wołowe podróżowało w detalu o 3,4%,

w stosunku do tego samego okresu roku poprzedniego. Zgodnie z prognozą IERiGŻ-PIB, spożycie mięsa wołowego w 2013 roku ukształtowało się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Popyt importowy ze strony krajów UE będzie sprzyjał utrzymaniu się wysokich cen skupu bydła w Polsce, a jednocześnie rosnąca konkurencja na rynku unijnym, ze strony dostawców wołowiny z krajów trzecich, będzie hamowała wzrost. Z uwagi na zorientowanie polskiej produkcji wołowiny głównie na eksport, ceny skupu bydła w dużej mierze będą zależne od kursu złotego względem euro. W tej sytuacji zespół ekspertów, uwzględniając wahania sezonowe, przewiduje, że do końca marca 2014 roku ceny skupu żywca wołowego mogą kształtować się następująco:

Wyszczególnienie	J.m	2013 grudzień	2014 marzec
Bydło ogółem	zł/kg	6,10 - 6,40	6,10 - 6,50
Młode bydło rzeźne	zł/kg	6,30 - 6,60	6,30 - 6,70

Rynek drobiu

W 2013 roku na rynku krajowym utrzymywała się wzrostowa tendencja cen skupu kurcząt brojlerów. W sierpniu oraz we wrześniu odnotowano niewielką sezonową obniżkę cen, ale tak jak w poprzednich miesiącach kształtowały się one na poziomie wyższym niż przed rokiem. Równocześnie ceny skupu indyków wykazywały tendencję wzrostową, szczególnie w drugiej połowie minionego roku. Wzrost cen skupu wynikał z utrzymującego się dużego popytu na drób.

Według danych z zakładów drobiarskich, objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW, we wrześniu 2013 roku ceny skupu kurcząt brojlerów osiągnęły przeciętnie poziom 4,06 zł/kg, a indyków - 6,27 zł/kg. Ceny kurcząt kształtowały się na poziomie o 1% wyższym niż przed rokiem, a ceny indyków były wyższe o 20%.

W Polsce, w produkcji żywca drobiowego od lat utrzymuje się tendencja wzrostowa. W pierwszym półroczu 2013 roku produkcja mięsa drobiowego była o 6% większa niż w tym samym okresie 2012 roku. Spadające od początku minionego roku ceny mieszanek pełnoporcjowych dla drobiu oraz utrzymujące się relatywnie wysokie ceny żywca drobiowego przyczyniły się do poprawy relacji cen żywiec/pasza i wzrostu opłacalności produkcji drobiu w połowie 2013 roku. Wraz z rosnącym eksportem będzie to sprzyjało dalszemu wzrostowi produkcji. IERiGŻ-PIB ocenia, że w całym 2013 roku produkcja drobiu będzie około 7% większa niż w 2012 roku i wyniesie około 2410 tys. ton (1685 tys. ton w w.b.c.). Wzrostowe tendencje w produkcji znajdują potwierdzenie we wzroście skupu drobiu. Według danych GUS, w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2013 roku skup żywca drobiowego ukształtował się na poziomie 1376 tys. ton, czyli o 7% wyższym niż rok wcześniej.

W ostatnich latach odnotowano znaczący wzrost konsumpcji drobiu, który wynikał z jego konkurencyjności cenowej wobec droższego mięsa czerwonego.

Według danych GUS, w okresie od stycznia do sierpnia 2013 roku ceny detaliczne mięsa drobiowego wzrosły o 0,7%, w porównaniu z analogicznym okresem 2012 roku, podczas gdy ceny mięsa wieprzowego i wołowego wzrosły odpowiednio o 0,9% i 3,4%. W związku z tym, w 2013 roku utrzymała się tendencja do zastępowania mięsa czerwonego tańszym mięsem drobiowym. Jednak mniejszy popyt na żywność, wynikający z trudnych warunków ekonomicznych, spowoduje, że wzrost konsumpcji drobiu będzie mniejszy niż w 2012 roku. Zgodnie z prognozą IERiGŻ-PIB, konsumpcja drobiu w 2013 roku wyniosła 27 kg na mieszkańca, o 3% mniej niż w 2012 roku.

Do końca 2013 roku, pomimo sezonowego spadku, ceny kurcząt brojlerów były nadal wyższe niż w tym samym czasie, w 2012 roku. W pierwszym kwartale 2014 roku ceny skupu kurcząt brojlerów prawdopodobnie kształtować się będą na poziomie zbliżonym do notowanego w tym samym okresie 2013 roku.

Uwzględniając wahania sezonowe, zespół ekspertów prognozuje, że przeciętne ceny skupu kurcząt brojlerów do marca 2014 roku mogą kształtować się następująco:

Wyszczególnienie	J.m.	2013 grudzień	2014 marzec
Kurczęta brojlery	zł/kg	3,90 - 4,10	3,90 - 4,20

Opracowano na podstawie danych ARR, ZSRIR, GUS